

FORUM JEDNOLITEGO RYNKU

Kraków, 3-4 października 2011 r.

DEKLARACJA KRAKOWSKA

Pierwsze Forum Jednolitego Rynku zgromadziło europejskich obywateli, przedsiębiorców, partnerów społecznych, organizacje pozarządowe, think tanki, dziennikarzy, przedstawicieli parlamentów narodowych, instytucji europejskich oraz administracji rządowej różnego szczebla (centralnego, regionalnego, lokalnego).

My, uczestnicy pierwszego Forum Jednolitego Rynku, uznajemy, iż Jednolity Rynek przynosi Europejczykom ogromne korzyści. Przyczynia się on do zwiększenia dobrobytu i tworzenia nowych miejsc pracy. Jednakże, w dobie obecnego kryzysu gospodarczego, rządy państw europejskich muszą dostrzec potencjał zawarty w dalszym rozwoju Jednolitego Rynku. Jako obywatele i konsumenci również mamy ważną rolę do odegrania w tym procesie. Nasze zrozumienie i wsparcie dla Jednolitego Rynku jest kluczowe dla jego sukcesu.

Wspólnie analizowaliśmy różne bariery istniejące na Jednolitym Rynku. Przyjęliśmy do wiadomości treść raportu w sprawie dwudziestu głównych problemów napotykanym przez obywateli i przedsiębiorstwa, wyniki ogólnoeuropejskiego konkursu „Tell Us Your Story” oraz treść Deklaracji Polskiej Młodzieży, które wskazywały na problemy, których doświadczamy każdego dnia jako obywatele, przedsiębiorcy, pracownicy i przedstawiciele administracji.

Mimo, iż zdajemy sobie sprawę z korzyści, które przynosi Jednolity Rynek, nie zawsze dostrzegamy je w życiu codziennym. Czasami występują rozbieżności pomiędzy tym, czego ludzie

oczekują od Jednolitego Rynku, a tym, czego doświadczają w praktyce. Chcemy więc poprawy dwustronnej komunikacji oraz skutecznych narzędzi egzekwowania naszych praw.

Wszystkie państwa członkowskie powinny wdrożyć i prawidłowo stosować przepisy prawa unijnego. Musimy czerpać korzyści z wymiany najlepszych praktyk pomiędzy państwami członkowskimi. Nasze prawa mogą być jednakowo zagwarantowane w całej Europie jedynie wówczas, gdy podejmiemy poważnie do kwestii stosowania prawa UE.

Jako pracownicy i jako przedsiębiorcy, potrzebujemy rozwoju usług transgranicznych i większej mobilności pracowników. Należy ułatwić firmom prowadzenie działalności w innych państwach członkowskich. Powinno to iść w parze z zagwarantowaniem adekwatnego i odpowiedniego poziomu ochrony pracowników delegowanych do innego państwa członkowskiego.

Jako pracownicy korzystamy z podstawowego prawa do swobodnego przemieszczania się w granicach Unii Europejskiej. Mobilność obywateli leży w naszym wspólnym interesie, dlatego też kwestii przyspieszenia w państwach członkowskich procesu uznawania kwalifikacji zawodowych należy poświęcić uwagę na szczeblu UE. Wprowadzenie europejskiej legitymacji zawodowej pozwoli na wspieranie mobilności transgranicznej, zwiększenie pewności wśród pracowników oraz wzrost zaufania pomiędzy organami administracji państw członkowskich.

Jako konsumenci i przedsiębiorcy jesteśmy świadomi, że w handlu elektronicznym tkwi ogromny potencjał do zaspokojenia naszych potrzeb. Taka forma handlu tworzy nowe możliwości biznesowe, zwłaszcza dla małych przedsiębiorstw, i przyczynia się do tworzenia, nowych miejsc pracy. Jednakże handel elektroniczny musi być bezpieczny i przewidywalny.

W przypadku wystąpienia problemów jako konsumenci chcemy mieć możliwość ich rozwiązywania bez konieczności wkraczania na ścieżkę sądową. Dlatego też niezbędne jest utworzenie skutecznego systemu alternatywnego rozstrzygania sporów.

Jako podatnicy uważamy, że nasze pieniądze muszą być wykorzystywane w skuteczny i efektywny sposób. Zasady zamówień publicznych powinny być proste i sprawiedliwe, zaś państwa członkowskie powinny zagwarantować ich odpowiednie stosowanie. Podmioty zamawiające muszą z kolei wziąć odpowiedzialność za jak najlepsze wykorzystanie dostępnych narzędzi i zapewnić wysoki poziom profesjonalizmu praktyki zamówień publicznych.

Jako przedsiębiorcy, dostrzegamy konieczność pełnego rozwoju elektronicznych pojedynczych punktów kontaktowych, niezbędnych dla zachowania konkurencyjnej pozycji w sektorze usług. Wszystkie państwa UE muszą radykalnie uprościć swoje procedury, aby ułatwić nam podejmowanie, przenoszenie i rozszerzanie działalności gospodarczej w Europie. Najwyższy czas zapewnić w pełni zintegrowane, przyjazne dla użytkownika i skuteczne usługi online.

Z naszych dyskusji wyłania się obraz rozbieżności pomiędzy oczekiwaniami społeczeństwa dotyczącymi Jednolitego Rynku, a ich rzeczywistymi doświadczeniami. Wierzymy, że problem ten da się rozwiązać i dlatego wzywamy:

- szefów państw i rządów UE, aby na następnym szczycie zobowiązały się do niezwłocznego wdrożenia Aktu o Jednolitym Rynku;
- instytucje europejskie do pilnego podjęcia działań mających na celu usunięcie zidentyfikowanych braków;

- rządy krajowe, władze regionalne i lokalne, przedsiębiorców, związki zawodowe i organizacje pozarządowe do współpracy, celem zapewnienia sprawnego działania zasad Jednolitego Rynku dla wszystkich obywateli i przedsiębiorstw;
- wszystkich partnerów do większego zaangażowania obywateli w rozwój Jednolitego Rynku poprzez zapewnienie jasnych informacji, poprzez rozwijanie dialogu i komunikacji z obywatelami, celem lepszego zrozumienia ich oczekiwań i poprzez pomoc przedsiębiorcom i obywatelom w egzekwowaniu ich praw i zobowiązań.

W trakcie niniejszego Forum podkreślaliśmy, jak ważna jest współpraca w poszukiwaniu rozwiązań mających na celu poprawę funkcjonowania Jednolitego Rynku na korzyść nas wszystkich. Forum Jednolitego Rynku stanowiło cenne doświadczenie, które należy powtórzyć.

Kraków, 4 października 2011 r.

Więcej szczegółów nt. wniosków wynikających z przeprowadzonych warsztatów znajduje się w załączniku.

WNIOSKI OPERACYJNE

Uczestnicy różnych warsztatów zorganizowanych w ramach Forum Jednolitego Rynku doszli do następujących wniosków:

1. Wartość dodana Europejskiej Legitymacji Zawodowej

W kontekście modernizacji obecnie istniejących przepisów UE dotyczących uznawania kwalifikacji zawodowych, Komisja dostrzega potencjał zawarty w Europejskiej Legitymacji Zawodowej w zakresie przyspieszenia procedur uznawania kwalifikacji i dalszego ułatwiania mobilności tymczasowej. Forum Jednolitego Rynku wyraziło poparcie dla potrzeby zapewnienia, aby narzędzie to było bezpieczne i elastyczne. Powinno ono funkcjonować w połączeniu z systemem wymiany informacji na rynku wewnętrznym (IMI). Ważnym aspektem, który należy wziąć pod uwagę, jest kwestia ochrony danych osobowych.

Forum Jednolitego Rynku z zadowoleniem przyjęło niedawną publikację szeregu studiów przypadku, badających korzyści płynące z wprowadzenia legitymacji dla niektórych zawodów, takich jak lekarze, inżynierowie, pielęgniarki, fizjoterapeuci i inni, w synergii z systemem IMI.

Europejska Legitymacja Zawodowa mogłaby pomóc w rozwoju mobilności transgranicznej w UE, zwłaszcza poprzez przyspieszenie i uproszczenie procedur uznawania kwalifikacji zawodowych, zwiększenie pewności wśród pracowników oraz zaufania wśród władz krajowych. Rozwój technologii w zakresie Europejskiej Legitymacji Zawodowej powinien zawsze mieć na uwadze nadrzędny cel ułatwienia swobodnego przemieszczania się obywateli.

Do instytucji europejskich należałoby rozstrzygnięcie, które z organów wydawałyby tę legitymację, jaki stopień harmonizacji treści i warunków wydania takiej legitymacji jest konieczny oraz w jaki sposób radzić sobie z sytuacją, w której dany zawód nie jest uregulowany prawnie w państwie członkowskim, z którego pracownik pochodzi. Kilkoro z uczestników warsztatów zaproponowało wdrożenie projektu pilotażowego obejmującego system IMI oraz kilka państw członkowskich.

2. Przyszłość alternatywnych systemów rozwiązywania sporów oraz rozwiązywania sporów online

- **Wypełnianie luk:** priorytetem jest zapewnienie dostępu do skutecznych, niedrogich i prostych sposobów rozwiązywania sporów z kontrahentami dla konsumentów europejskich, dokonujących zakupów towarów i usług (w Internecie lub poza nim, w kraju lub zagranicą).
- Każda inicjatywa europejska dotycząca alternatywnych systemów rozwiązywania sporów musi uwzględniać kwestię ich **różnorodności** w poszczególnych krajach, zapewniając jednocześnie, że będą spełniać szereg kluczowych kryteriów **jakościowych**.
- **Świadomość:** kluczowe jest rozpowszechnianie wiedzy i wspomaganie zrozumienia alternatywnych systemów rozwiązywania sporów wśród obywateli i przedsiębiorców.

Przekazywane informacje w tym zakresie muszą być odpowiednio ukierunkowane. Wszyscy uczestnicy rynku mogą odgrywać rolę w tym systemie.

- Prosty i skuteczny **system rozwiązywania sporów w sieci** jest niezbędny do wzmocnienia zaufania do elektronicznego Jednolitego Rynku.

3. Łatwiejsze prowadzenie działalności biznesowej: Pojedyncze Punkty Kontaktowe

Pojedyncze Punkty Kontaktowe (PPK) powinny ułatwić życie przedsiębiorcom i pomóc im w dopełnieniu wszelkich formalności administracyjnych drogą elektroniczną, czy to w kraju ich pochodzenia, czy w innym państwie członkowskim UE. Ułatwienie świadczenia usług w UE przyczyni się do wzrostu gospodarczego i pomoże tworzyć nowe miejsca pracy. Pierwsza generacja portali Pojedynczych Punktów Kontaktowych istnieje już w większości państw członkowskich UE, jednakże wiele pozostaje jeszcze do zrobienia, aby uczynić ten system bardziej atrakcyjnym i przydatnym dla przedsiębiorców.

Forum Jednolitego Rynku wzywa wszystkie państwa UE do poprawy dostępności, jakości i przyjazności PPK dla ich użytkowników. Aby ułatwić i promować handel transgraniczny, państwa członkowskie muszą uprościć dostęp i korzystanie z PPK przedsiębiorcom z innych państw członkowskich.

Aby osiągnąć ten cel, Forum Jednolitego Rynku wzywa administracje krajowe do:

- Wyjścia poza zakres dyrektywy o usługach, w celu zaspokojenia potrzeb przedsiębiorców. Wymaga to przekształcenia PPK w pełnowymiarowy system e-administracji, pozwalający przedsiębiorcom na dopełnienie wszelkich formalności administracyjnych drogą elektroniczną, w tym w zakresie podatków i ubezpieczeń społecznych.
- Usunięcia barier technicznych w transgranicznym wykorzystaniu PPK, zwłaszcza poprzez poprawę interoperacyjności i wzajemnego uznawania elektronicznych dokumentów tożsamości, elektronicznych podpisów i dokumentów.
- Oferowania pomocy dostosowanej do indywidualnych potrzeb i wskazówek dla przedsiębiorców i udostępniania informacji w sposób wyczerpujący i przyjazny dla użytkownika. Informacje o najważniejszych kwestiach formalnych powinny być dostępne także w językach innych niż narodowe.
- Podejmowania wzmoczonych wysiłków w celu promocji i informowania społeczeństwa o istnieniu i korzyściach płynących z PPK.

4. Handel elektroniczny: perspektywy i wyzwania

Kluczem do dalszego rozwoju handlu elektronicznego jest budowanie zaufania do tej formy handlu wśród konsumentów i przedsiębiorców, w szczególności tych małych i średnich. Niezbędne jest podjęcie działań edukacyjnych i informacyjnych, aby wzmocnić pozycję wszystkich podmiotów handlu elektronicznego i zwiększyć innowacyjność tego sektora.

W bardziej szczegółowym ujęciu, uczestnicy Forum potwierdzili konieczność:

- zagwarantowania konsumentom skutecznych mechanizmów rozwiązywania problemów, na które napotykać dokonując zakupów w sieci;

- wyjaśnienia prawnych zobowiązań pośredników;
- aktualizacji europejskiego ustawodawstwa w dziedzinie ochrony danych osobowych;
- stworzenia skutecznego i aktualnego systemu praw autorskich w Europie;
- wyeliminowania barier wynikających z istnienia 27 krajowych porządków prawnych i lepszego egzekwowania istniejącego prawa, celem uniknięcia dyskryminacji opartej na kraju pochodzenia konsumentów.

5. Delegowanie pracowników oraz podstawowe prawa socjalne

Transgraniczne świadczenie usług oraz mobilność pracowników delegowanych to kluczowe elementy rynku wewnętrznego, które jednocześnie budzą kontrowersje. Ułatwianie przedsiębiorcom tymczasowego świadczenia usług w innym państwie członkowskich powinno iść w parze z zagwarantowaniem adekwatnego i odpowiedniego poziomu ochrony pracowników delegowanych do innego państwa członkowskiego w celu świadczenia tych usług. Te dwie kwestie można, a wręcz trzeba pogodzić.

Kwestia delegowania pracowników powinna obejmować skuteczne wykorzystanie możliwości oferowanych przez Jednolity Rynek, tworzenie klimatu uczciwej konkurencji, poprawę warunków pracy pracowników delegowanych do innych państw UE, zapewnienie dostępu do informacji o warunkach zatrudnienia, a także skuteczne zwalczanie naruszania praw pracowników delegowanych.

Aby zapobiec nadużywaniu i omijaniu prawa, przepisy powinny być przejrzyste i jednoznaczne, a w razie konieczności dodatkowo objaśniane, zaś wdrożenie, stosowanie i egzekwowanie dyrektywy dotyczącej delegowania pracowników w praktyce powinno również ulec poprawie.

Partnerzy społeczni, w szczególności związki zawodowe, odgrywają ważną rolę w procesie ochrony pracowników delegowanych i ich praw.

Wspólne wysiłki powinny zagwarantować korzyści dla obu stron: pracowników delegowanych w postaci godnych warunków pracy jak również dla przedsiębiorstw poprzez stworzenie nowych możliwości rozwoju.

6. Poprawa funkcjonowania unijnych przepisów dotyczących zamówień publicznych

Dobre sformułowanie i właściwe wdrożenie przepisów dotyczących zamówień publicznych jest kwestią o zasadniczym znaczeniu dla polityki publicznej. Dlatego też dostrzegamy konieczność:

- profesjonalizacji sektora zamówień publicznych poprzez poprawę systemu szkoleń,
- potwierdzenia celów zamówień publicznych i zbadania możliwości osiągnięcia innych celów politycznych (ekologicznych, społecznych, związanych z innowacyjnością),
- wzmocnienia wdrażania zasad zamówień publicznych przez państwa członkowskie,
- zapewnienia stabilności i przewidywalności ram prawnych.

7. Przybliżenie Jednolitego Rynku obywatelom

Uczestnicy warsztatów dyskutowali nad sposobami spełnienia oczekiwań obywateli i przedsiębiorców w odniesieniu do Jednolitego Rynku. Dostrzegli oni występowanie luk, będących źródłem konkretnych problemów: lukę informacyjną i komunikacyjną (obywatele i władze nie rozumieją przepisów obowiązujących w UE oraz określonych praw, które z nich wynikają); lukę wdrożeniową (prawo europejskie często nie jest odpowiednio transponowane i/lub stosowane, co uniemożliwia obywatelom korzystanie z Jednolitego Rynku. W razie występowania problemów trudno jest znaleźć odpowiednie rozwiązania), lukę legislacyjną – ramy prawne UE same w sobie nie spełniają oczekiwań obywateli. Lukę zaangażowania – obywatele nie czują się właścicielami Jednolitego Rynku i dlatego też nie biorą odpowiedzialności za jego budowanie.

Uczestnicy warsztatów proponują podjęcie działań w następujących obszarach:

- **Edukacja:** Lepsza edukacja obywatelska, umożliwiająca obywatelom lepsze zrozumienie ich praw jako Europejczyków funkcjonujących w ramach Jednolitego Rynku.
- **Informacja:** Obywatele potrzebują pojedynczej platformy dostępu do wszelkich niezbędnych informacji. Dlatego też należy nadal rozwijać portal „Twoja Europa” we współpracy z państwami członkowskimi, aby obywatele mogli wyszukiwać wszelkich praktycznych informacji i pomocy w ustrukturyzowanej formie. Portal ten powinien być szeroko promowany.
- **Konsultacje:** Konsultacje powinny być w większym stopniu proaktywne, zorganizowane wspólnie z interesariuszami (przedstawicielami administracji) na szczeblu krajowym oraz lokalnym, a także przy udziale organizacji pozarządowych, związków zawodowych, przedstawicieli mediów i innych pośredników. Powinny być one organizowane we wszystkich językach narodowych i zrozumiałe dla przeciętnego obywatela. Obywatele powinni wiedzieć, że ich opinie są brane pod uwagę, zaś decyzje wynikające z przeprowadzonych konsultacji muszą być w pełni uzasadnione.
- **Komunikacja:** Propagowanie informacji i pomoc w znajdowaniu rozwiązań powinny być zorganizowane przy większym udziale wszystkich istniejących sieci i powinny być bardziej zbliżone do obywateli. Należy lepiej wykorzystywać potencjał oferowany przez media, w szczególności przez media społeczne. Należy zadbać o większe zaangażowanie przedstawicielstw Komisji oraz biur informacji Parlamentu Europejskiego, które powinny funkcjonować jako łącznik pomiędzy Unią Europejską a lokalnym społeczeństwem obywatelskim.

8. Wdrażanie przepisów jednolitego rynku

Jednolity Rynek może osiągnąć sukces jedynie wtedy, gdy pełne oddziaływanie zasad jednolitego rynku będzie zrozumiałe i odczuwalne przez wszystkich jego uczestników: obywateli i przedsiębiorstwa. W związku z powyższym, istnieje potrzeba skupienia się na wdrożeniu, zastosowaniu i egzekwowaniu tych przepisów.

- Dla pełnego respektowania praw wynikających z jednolitego rynku niezbędna jest odpowiednia wola polityczna – silne zaangażowanie w gwarancję ich skuteczności i efektywności. W szczególności należy niezwłocznie i prawidłowo dokonać transpozycji dyrektyw dotyczących rynku wewnętrznego, co stanowi polityczny priorytet. Powinniśmy dążyć do redukcji deficytu transpozycyjnego i deficytu w dostosowywaniu prawa krajowego do poziomu 0,5%.
- Wymiana najlepszych praktyk pomiędzy państwami członkowskimi jest niezwykle owocna i powinna zostać wzmocniona. Komisja powinna ściśle współpracować z państwami członkowskimi w dziedzinie promocji bardziej systematycznej wymiany najlepszych praktyk. Będąc świadomymi trudności, jakie stoją przed organami administracji różnego szczebla, powinniśmy zachęcać do podjęcia ścisłej współpracy urzędników szczebla europejskiego, krajowego, regionalnego i lokalnego we wszystkich kwestiach związanych z jednolitym rynkiem. Dobry przykład takiej współpracy stanowią warsztaty dotyczące dyrektywy usługowej.
- Sędziowie krajowi, jako osoby odpowiedzialne za egzekwowanie prawa unijnego, powinni zostać zaopatrzeni w tabele zbieżności, aby mieć możliwość prawidłowego stosowania zasad jednolitego rynku.
- Powinniśmy również promować egzekwowanie przepisów jednolitego rynku przez podmioty prywatne, za pomocą wszelkich dostępnych środków, w tym takich narzędzi rozwiązywania problemów, jak SOLVIT. Dla obywateli i przedsiębiorstw największe znaczenie mają rozwiązania praktyczne. SOLVIT stanowi praktyczny, tani i szybki sposób rozwiązywania konkretnych problemów.